

**Concursul internațional (formal) de compoziție de probleme de șah
mat ajutor în 2 mutări (h#2)**

The international (formal) composition contest
helpmates in 2 moves (h#2)

Memorial Sergiu THAN

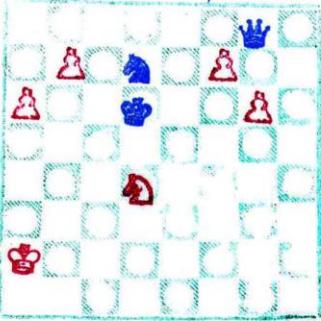
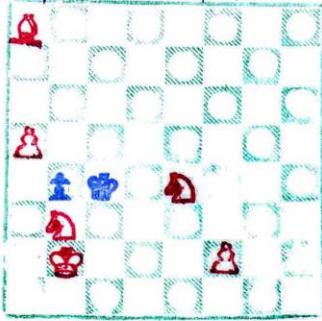
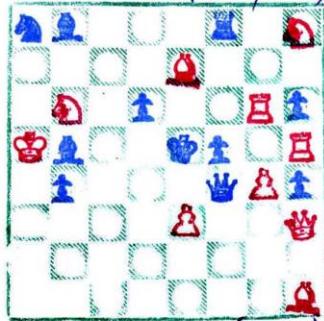

**80 ani de la apariția
„ȘAH-MAT”**

Sergiu Than.

Rer.-rou de săb 5/1939 Sch-Mit 4/1935. Problem 101-2/1966.

#2 ✓ (10+11)

1 gfr! (am. 2 Te6#).
1... D:f5/T:f5/D:c4
2 D:h2/C:f7/f6#.
1... N:d7/N:c4/T:f6/D:e3
2 C:N/C:N/N:T/D:B#.
cheie absurda.

+3 (6+2)

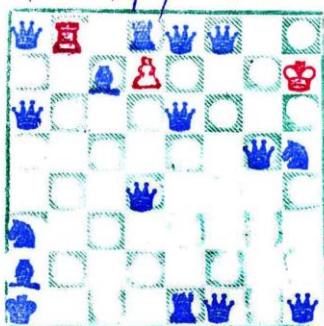
1 Cf0! 22 Rd3/Rb5
2 Nf3/Ng7 Rc4/Ra4/
Ra5. 3 Ne2/Nab/Ncb#
cheie perfectă

h#2* (6+3)

1... B:d7. 2 Re7 fg8C#.
1 Da8 f8D+. 2 Rc7 Gg8C#.
Tema Löwenton
en promotia teoretică
diferențiată.

Probl 2

Meci 4, taru 1962-4

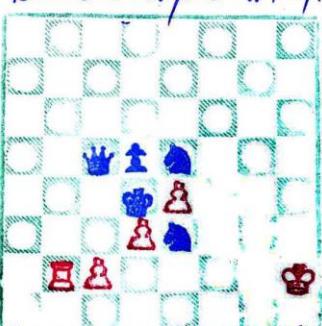

h#2 (3+16)

1 Tc8! d8D. 2 Te5! t
D:d4#
O singură mutare
de tempo din 162
disponibile.
(9 dame negre).

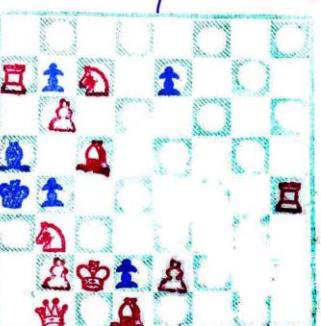
Probl. 3

Cone.Olimpic 1964. Schach-Express 1949

h#3 280e (5+5)

1 Csc4 e5. 2 Dc6 c3#
3 Rc5 d4#.
1 D:c2+ Rg3. 2 D:d3
Tf2. 3 R:e4 Tf4#
Tot pionii albi
mantină sau
sunt capturați!

s#4 (M+6)

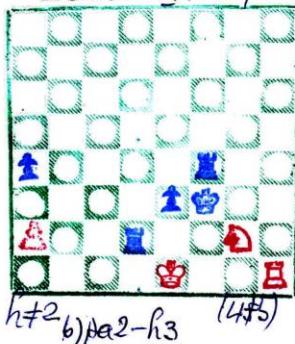
1 Ne3! e6/d5. 2 C/R:d2
e5/e4. 3 Dc1/Ta6
e4/bab. 4 Cb1/C1 b3#
Duble dezlegare
a p64.

Tema "Than" și evoluția ei.

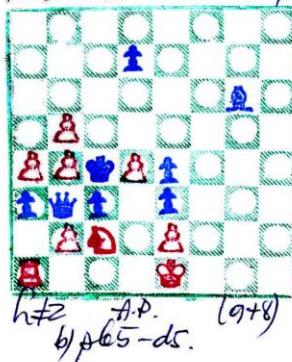
Conform prezentării din Sintonie Scachistiche 24/1971 tema a fost propusă pentru un concurs de compozitie din Israel, în anul 1967 la secția de mat ajutor în 2 mutări. Autorul ei, ~~xpxeklsmk~~ compozitorul român Sergiu Than (cl.11.1909 - 23.04.1974, București) a formulat-o astfel: "Intr-un mat ajutor în două mutări, cu gemen, în a) tentativa eşuează din cauza ilegalității (dedusă din ulte - riora analiză a poziției) ~~xxxxxx~~; există însă o soluție. În b) tentativa anterioară devine soluție, căci gemenul a legalizat poziția". Această definiție concentrată, rămasă totuși fundamentală, s-a dovedit că exprimă forma simplă a temei, ilustrată în dgr. ol și o2.~~xxxxxx~~ prima fiind prototipul.

- 01-

S. Segeñreich.
Shanat IV. 1967.

- 02 -
D. Blasch.
439. MAT 9-10. 1984.

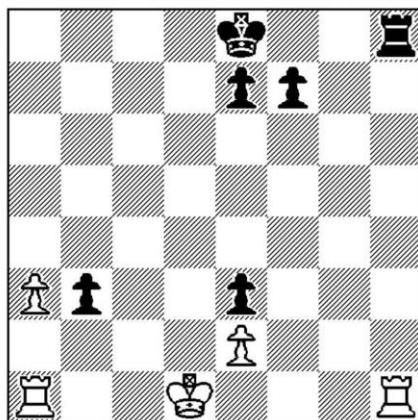

Ngr. ol - Tentativa la 3? 0-0? 2Re2 Cxf4# produce o soluție falsă căci roada alba este ilegală deoarece ultima mutare albă nu poate fi decât cu T sau R, (Ch4+-g2? însemnând retroșah la negru) Soluția bună este 1Tdd4! Cxe3 2Tde4 Th3#. În b) ca urmare a mutării strict anterioare h2-h3 alb va putea roca și foata soluție bună devine imposibilă; deci la 3! 0-0-0! 2Re2 Cxf4#.

Ngr. o2 - Soluția corectă este 1d5! Txg3 2Ra2 Txc3#, iar cea incorrectă lex d3 e.p.? 0-0-0? (nu 1... Td1? ce infirmă dublul pas d2-d4 ca mutare imediat ~~am~~ precedență justificatoare pentru e.p.) ~~& latrifică alba mare drept de arțea !!~~ 2dxe2 Td4# fiindcă un pd2 alb face imposibilă ~~xxxxxx~~ existența pb5 sau a pe2, ~~xxxxxx~~ în configurația prezentată. În gemen 1d5? e nejucabil, ca ultimă mutare albă e posibil d2-d4 și deci lex d3 e.p.! 0-0-0! (validă și legalizatoare a e.p.-ului) 2dxe2 Td4#.

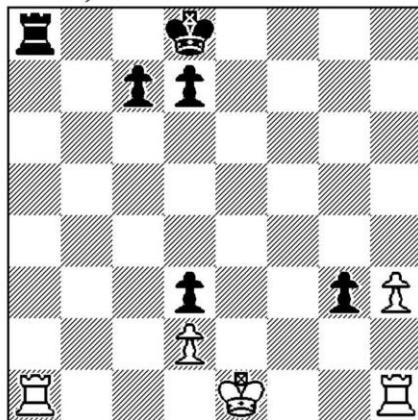
Din aceste prime două exemple (modeste) putem desprinde caracteristica temei "Than":

Eugene Fomichev (Russia)
Original for S.Than MT & Sah-Mat 80JT

H#2 C+ 5+6

b) Mirror reflection

H#2 C+ 5+6

a) 1.Kd8 0-0?? 2.Re8 Rhd1#

1.b2! Kc2 2.0-0 Rag1#

b) 1.g2 Kf2 2.0-0?? Rhb1#?

1.Ke8! 0-0 2.Rd8 Rac1#

Ladislav Packa, Slovakia

laco.packa@gmail.sk

H#2 (10 + 15)

Twin Move a1 g1

a) diagram

1.g4*f3 e.p.! Kc5*c4 2.Rf6-f4 Sf1*g3#

1.c4*d3 e.p.?

For promotion Ba1 are six captures required (six white men missing).

But if the last move was 0. ...d2-d4 so wBc1 could not be captured by pawn.

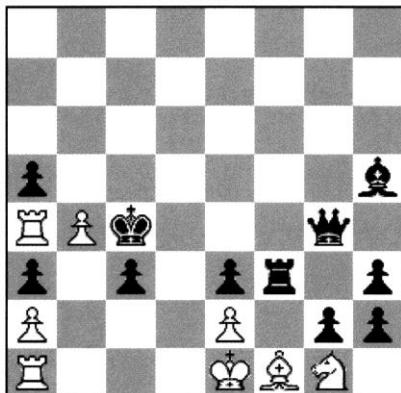
b) Ba1-->g1

1.c4*d3 e.p! h2*g3 2.Rf6-f5 Sf1-d2#

1.g4*f3 e.p.?

Last white move 0. ...f2-f4 is excluded, there are not enough captures to promotion bBg1.

Stas Vasyliv (Ukraine)

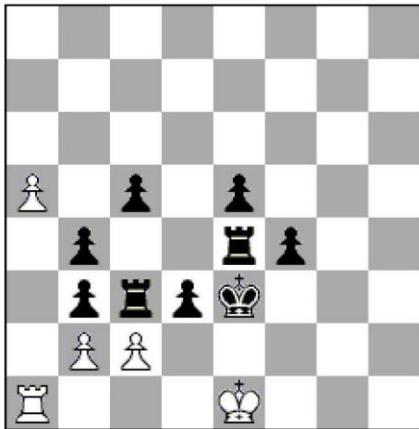
H#2 b)Kc4<>pc3

a)1.hgS Rd1!(0-0-0 is impossible)2.Se2 Be2#

b)1.gfB 0-0-0!(Td1 is not enough)2.Be2 Se2#

Stanislav Vasyliv (Ukraine)

Original for “Memorial Sergiu Than – 80 ani de la apariția ȘAH-MAT”

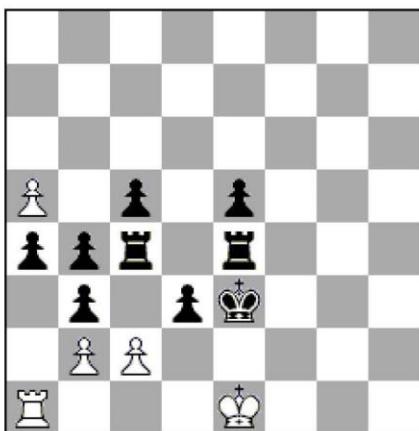

H#2 b) see text 5+9

Set play: 1...Ra1-d1! 2.Rc3-c4 Rd1*d3 #

Solution: 1.Rc3-c4 0-0-0! 2.Ke3-d4 Rd1*d3 #

b) Bf4>a4 after the first move of black(1.Rc3-c4):

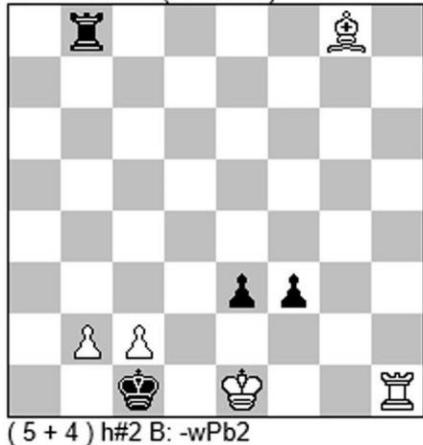

Set play: 1...0-0-0! 2.Ke3-d4 Rd1*d3 #

Although black have one waiting move(1.a4-a3), previous move of white must have been done with king or rook(in previous position white had one more move – a4-a5). So, 1.a4-a3 does not have any sense, because 0-0-0 is illegal. Solution: 1.Re4-f4 Ra1-d1! 2.Rc4-e4 Rd1*d3 #

05. Vlaicu CRIŞAN (ROU) → 05 – Vlaicu CRISAN – h_2 Than MT

Vlaicu Crisan (Romania)

(5 + 4) h#2 B: -wPb2

A: Thematic try: 1.R*b2 Bb3 2.Kb1 0-0# but white can't castle as wKe1 had to move in order to allow bK to reach c1.
Solution: 1.K*c2 Rh4 2.Kd3 Bh7#

B: Without wPb2 the solution from the first twin doesn't work any more as c3 is no longer guarded.
But now the thematic try from the first twin works 1.R*b2 Bb3 2.Kb1 0-0#

Change of functions between wR and wB.

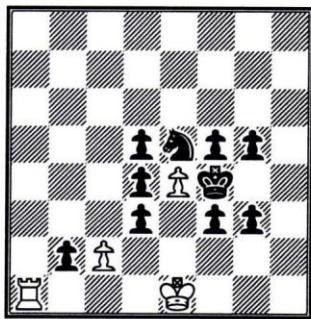
10. Ricardo de Mattos VIEIRA (BRA) -> 10 – Ricardo de Mattos VIEIRA – h_2 Than MT

Ricardo de Mattos Vieira

Brazil

ricmatvieira@hotmail.com

Ricardo de Mattos Vieira
Brazil

H # 2

b) bPb2 – a2

SERGIU THAN MT & SAH-MAT 80 THEMATIC TOURNEY - 2016

a)

1.d:e4 Ta4 2.e3 T:d4 #

Try: 1.d:e3 e.p.? Td1 2.d:c2 T:d4? The “en passant” capture is illegal since it is not possible to prove that the last white move was e2-e4.

1.d:e3 e.p. O-O-O? 2.d:c2 T:d4? does not work because castling is not possible.

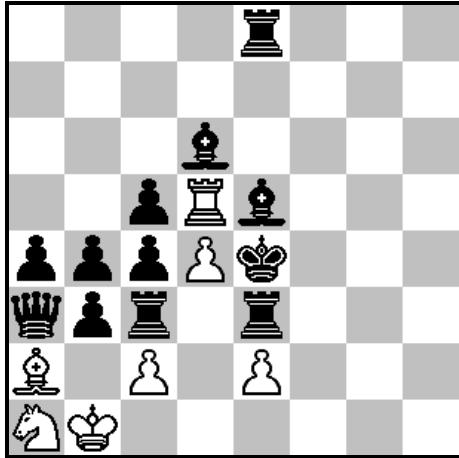
b)

1.d:e3 e.p.! O-O-O! (Td1?) 2.d:c2 T:d4 #

At first sight, the “en passant” capture cannot be justified as both wK / wT might have moved before. Nevertheless the upcoming castling (which needs no evidence of no previous moves by the related pieces) proves “a posteriori” that no move other than c2-c4 was left for White in a retro (after “a posteriori”) analysis. An unusual situation.

1.d:e4 Ta4? 2.e3 T:d4? does not work anymore because of the bPa2.

Valeriu PETROVICI, Bucureşti, România
(după H. Laporte, 1957)

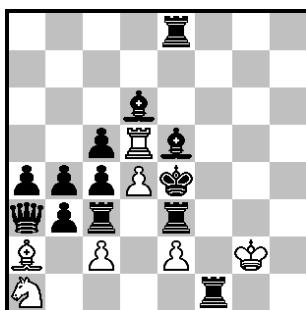
h#2 (7+12)

a) diagrama

b) + ♜f6 (7+13)

a) 1.c4xd3 e.p.!? ♜xb3 2. ♜f4 ♜d2#

însă e.p. ilegal:

1... ♜b1 2. ♜f2 ♜b2 3. ♜e1 ♜h3 4. ♜d1/2
♜he3 5. ♜c1 ♜b1+ 6. ♜xb1

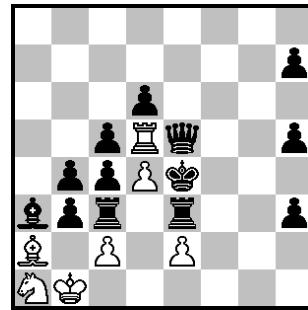
1. ♜f3! e3 2. ♜e7 ♜xe5#

(♜f3 & ♜f3 = autoblocare)

b) 1. ♜f3? e3 2. ♜e7 ♜xe5+ 3.fxe5!

1.c4xd3 e.p.! ♜xb3 2. ♜f4 ♜d2#

H. Laporte
14. L'Echiquier de France, 1957

h#2 (7+13)

a) diagrama

b) ♜b1 ↔ ♜a1

a) 1.c4xd3 e.p.! ♜xf3 2. ♜f4 ♜d2#

b) 1.c4xd3 e.p. ♜xb3 2. ♜f4 ♜d2#

1.b2 ♜xc4 2. ♜f4 ♜d2#

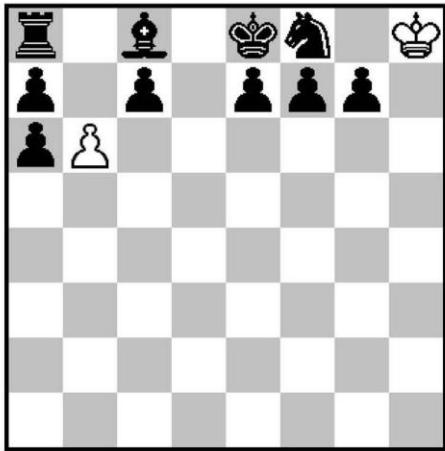
1.c5xd4 ♜c5 2. ♜f4 ♜d2#

1. ♜f4 ♜c5 2. c5xd4 ♜d2#

12. Pietro PITTON (ITA) -> 12 – Pietro PITTON – h_2 Than MT

Pietro Pitton

Aiello del Friuli (Italia)

h#2 (2+10)

- a) diagram
- b) remove bPf7

a) Diagram

- 1. Bd7 bxa7
- 2. O-O-O (?) a8=Q#
- 1. Sd7 b7
- 2. Sb8 bxc8=Q#

b) -bPf7

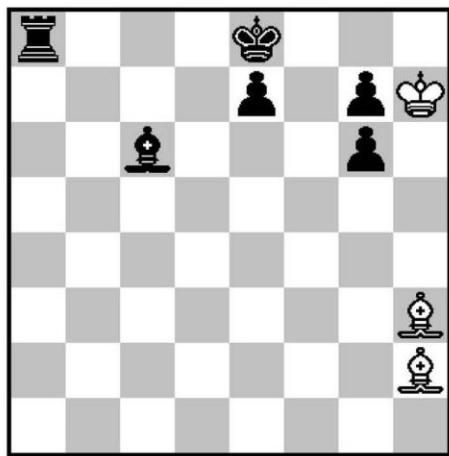
- 1. Bd7 bxa7
- 2. O-O-O a8=Q#

- a) bK had to move to let wK reach h8; thus castling is not legal.
- b) castling is legal.

13. Pietro PITTON (ITA) -> 13 – Pietro PITTON – h_2 Than MT

Pietro Pitton

Aiello del Friuli (Italia)

h#2 (3+6)

- a) diagram
- b) bPg7 → a7

a) Diagram

- 1. Kd8 Bg1
- 2. Be8 Bb6#
- 1. Bd7 Bf1
- 2. O-O-O (?) Ba6#

b) Pbg7->a7

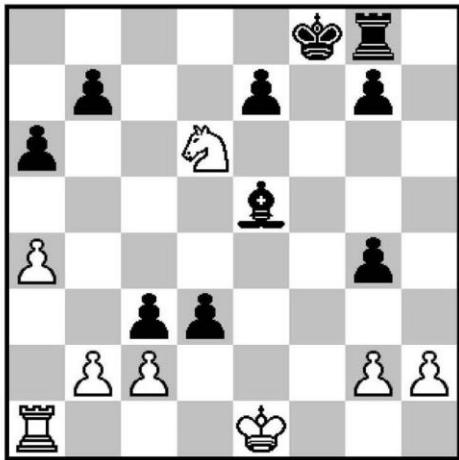
- 1. Bd7 Bf1
- 2. O-O-O Ba6#

a) bK had to move to let wK reach h7; thus castling is not legal.

b) castling is legal.

14. Pietro PITTON (ITA) -> 14 – Pietro PITTON – h_2 Than MT

Pietro Pitton
Aiello del Friuli (Italia)

h#2 (8+10)

- a) diagram
b) wPb2 → b6

a) Diagram

1. b5 axb5
 2. axb5 Ra8#
1. Bxh2 O-O-O (?)
 2. g3 Rf1#

b) wPb2->b6

1. Bxh2 O-O-O
2. g3 Rf1#

- a) bBe5 was promoted; wK had to move; thus castling is not legal.
b) bBe5 was promoted via square b2: b2xc1=B; castling is legal.

15. Jacob LECK (GER) -> 15 – Jacob LECK – h_2 Than MT

Jakob Leck

02.08.2016

H#2 b)Bb7->b6

(14+12)

Solution:

a)1.0-0? Rh1 2.Kh7 Nxf6#

How did the white pawn end up on g3? The only missing white men are the Bf1, which was captured on f1 and the queen's rook, captured on a2, a1 or b1. So the white pawn h2 could not have taken the black h pawn on g3. It was no capture of a bishop either because the black bishops did not leave their starting positions. If a black knight was captured on g3, then one of the knights must be a promoted piece, but because no capture was possible on g1 the promoted knight would have been stuck on h1. Now remaining are the capture of a queen, which requires the black king to move or the capture of a rook, which makes the Rh8 a promoted piece. In conclusion 0-0 is an illegal move.

1.0-0-0 Nc6 2.Nb8 Nxa7#

b)Now the black queen can have left the black fortress via b7.

1.0-0 Rh1 2.Kh7 Nxf6#

SAH-MAT

Redacția și Administrația
Bulevardul Elisabeta No. 6 etajul II

Director S. THAU

Abonament anual Lei 240
" " p. instituții „ 1000
a l'étranger „ „ 300

Câteva gânduri

Sahul românesc a luat în ultimul timp o dezvoltare considerabilă, aceasta, grație unor oameni cari au înțeles misiunea acestui nobil joc, din punct de vedere educativ. Într'adevăr, pentru a fi un bun jucător se cer unele calități cari dacă la început, jucătorul nu le poseda, sau sunt d'abia în fază germinării lor, cu timpul ele capătă o amplioare tot mai mare, ajungând la un moment dat să aibă puternice influențe asupra celorlalte componente ale sufletului și mintii omenești.

Inteligenta, patrunderea, energia, răbdarea sunt factori, care într'o de necreșteță măsură se cizelează, se fortifică, în practica jocului de sah.

Cu încrederea absolută în rolul fericit pe care-l poate avea acest joc, pentru formarea și sistematizarea gândurii timșteului, am neclintită convingere că, printre atitudinile perseverente, ziarul „SAH-MAT”, va reuși — prin propagarea jocului de sah în rândurile acestui tineret — să-l sustragă ocupanților cari ar putea să dăuneze inteletcului și sufletului lor.

In luptă deschisă, cinstită, după tablă de sah, vor reuși să învețe cum se poate căștiga o bătălie în mod loial, fără vicesuguri, numai cu propriile lor forțe, căștigând în același timp și o mare practică în viitoare luptă zilnică, când scopul nu va mai fi, căștigarea partidei, ci și existenței.

Ocupanții miliției zilnice m'au făcut de parte de o activitate creatoare în domeniul sahului. Am auzit însă, că în ultimul timp, un vânt nefast s'a abătut asupra sahășilor conducători, că s-au creat 2 federări, că se tonează o împăcare, că unii vor, că alții vor și ei dar cu anumite condiții și că în fine nu o să se ajungă la nici un rezultat. (Informațiile le am de la un bun cunoștor al situației).

M'am mirat mult de aceasta. Nu am văzut vreodată în practica mea cotidiană, două asociații, două mîini luminate, sau două credințe cinstite, să se certe, sănd scopul lor este unul și acela, în cazul nostru, ridicarea sahului românesc. Ce importanță are faptul, dacă metodele diferă? Se poate ajunge la o înțelegere. Ocale medie și succesiune este asigurată.

Vor recunoaște, impreună cu mine, că doi conducători ai Federărilor respective — pe cari nu am cinstea să-i cunoasc personal — că singura posibilitate pentru propriașirea sahului autohton, este unirea tuturor sub un singur steag și cu deviza, care sta la baza celor mai mari realizări: munca.

Si cred că nu este departe timpul când penibilul incident, va rămâne numai ca o vagă amintire, în mintea acestora cari se vor bucura cu noi împreună de înfrângerea sahului românesc.

AUREL CAPLAN

„SAH-MAT”

În evoluția sahului românesc de la război înceoase, anul 1934 marchează un punct nevrágic. Printre o ciudată nerăsprectare a teoriei cauză-țării, sau mai bine spus, printre o inversare a neologică, a fenomenului de: aceiași cauză același efect — acest punct nevrágic, care în mod normal trebuia să aducă prăbușirea pără și brumei de mișcare sahășă care există în România, a declanșat o revoluție lomniilor și înfrigilor de culise' luptă s'a terminat.

Dar din aceasta dispută violență — care în fond avea și un oarecare substrat personal — sahul a eșit victorios. Sahtul a luat un avânt formidabil. Gândivă — ce a fost sahul până acum un an și ce este acum. Cum s'au îngroșat rândurile jucătorilor de sah. Cercuri, puizerie. Un entuziasam nebănuit domnește în toate sufletele. Tineri și bătrâni laolaltă muncesc cu toate puterile lor, depun întrreaga lor energie pe altărul sahului. Iată unde s'a ajuns. Si iată că acest „formidabil” delă începutul acestor rânduri, și îndreptățește întrrebuințarea lui.

In aceste momente apare „SAH-MAT”. Vă căuta să consolideze definitiv această stare de fapt. Inflorirea sahului nu va nașa fi o stare pasageră, un moment numai în angrenajul complex al vieții sahiste de la noi. Nu vor mai fi „timpurile când cuvântul sah” devinse — dacă nu complect necunoscut — cel puțin neauzit de acei cari printre o minus — datorită în parte pasiunile lor pentru sah — se mai interesa încă de acest joc.

„SAH-MAT” va lupta — acum când pentru menținerea nivelului sahist trebuie o coordonare de forțe — pentru eliminarea politicei din sah. La noi nu și are rostul existența a două federări. Ne trebuie una singură și puternică. Care să fie expunerea vieri generale. În cîngresul său din 13 Ianuarie crt. F. R. S. dă dovadă de o mare populație. Ceeace este însă după cîrtirea unei oarecare cărti de filosofie. Că sahul conține quinzezenta unor mulțimi de discipline științifice. Că sahul este știință! Că sahul este artă!

Nu au înțeles aceasta. Si au continuat să bagațelizeze jocul de sah, reducându-l — cum am spus — la un simplu joc.

In anul 1934, o resuscitare neașteptată a mișcării sahiste. (Cine au fost inițiatorii acestei mișcări și rolul lor actual, va forma subiectul unui alt articol). Cu toate acestea, din motive pe care nu e încă timpul să le înșirăm aici, frunzașii sahului românesc s'au dezbinat. Si au început lupta. Luptă crudă, dureros de crudă. Lovituri grele, distrugătoare de veci prietenii. Lovituri mortale. Nici o compromis. Nici o bunăvoie. Nu este cu mine, este contra mea! El sau EL! Acesta era lozincă!

Iar după un an de nemicitoare urgie morală, când onoarea fiecărui dintre combanțanti, a fost terfelită în noroiul abject al ca-

Raportul Gudju

Prea mult a fost discutat acest raport — făcut de dl. comandor dr. I. Gudju către F.I.D.E. — de revistele de speciație și ziarele cu cronică de sah, ca să incercăm să-l mai discem și noi, fie chiar prin prismă vederilor noastre. Atât și superlu, o nouă profesie de credință, o nouă înălțare a drumului drept pe care-l va parcurge „SAH-MAT”, în mijlocul tumultului îscădat de ceară din cele 2 federări.

Totuși, ca îndrumător de atitudini, ca un îndreptar pentru orientarea acestora cari d'abia acum văd sărăci — nolens-volens — de valurile necurătoare ale politicii de sah, ziarul nostru crede de a sa datorie să remarcă o mare inconveniență în atitudinea d-lui Cristian Leu președintelui F. R. S.-ului și o oarecare nesinceritate — scuzabilă de atfel date fiind legăturile strânse de amicizia care persistă și acum cu o splendidă îndărătnicie între dl. Gudju și dl. Leu — în raportul mai sus menționat.

Dl. Leu a declarat — a apărut și în ziare aceasta — că se va retrage de la președinția F. R. S., deoarece, vrea să pună capăt acestor lupte și unită cu F. C. S. R. să conlureze pentru ridicarea sahului românesc. Declarația „româna” în treacăt ia consulația cronicașilor de sah, a produs mirare, dar în special o ușurare sufletească a celor care nu mai vedea nici un mijloc de impăcare. Si mărturisesc deschis că eu mă numărăm printre aceștia.

Dar după cum mă aşteptam, dl. Leu revenit asupra demisiei sale tocmai atunci când a fost pus în situație de a se juca de cuvânt. Într'adevăr în raportul Gudju, F. C. S. R. cere un nou congres, prezentat de o comisie intermară, cu noi alegeri, iar în cazul când dl. Leu va fi reales, el nu va nimic impotriva. Cred că aceasta era singura soluție practică, pentru transarea definitivă a certurilor dintre cele două asociații. Asupra acestei formule trebuia ciocănit în raportul d-lui Gudju, dar să-a crezut că poate trece cu vederea acest logic deziderat. Si a lăsat râu. Caci F. I. D. E. îuând atitudinea dictată de conținutul raportului, unde scrie clar că nu mai există nici un mijloc de impăcare și considerând deci misiunea d-lui Gudju esuată — va proceda în mod normal recunooscând din punct de vedere legal numai pe F. R. S.

Aceasta este nedrept. Nedrept în sensul că, atunci când mai era posibilă o impăcare cu oarecare sacrificiu din partea prietenului d-lui Gudju (numesc d-l. Leu), d-sa care în tot cuprinsul raportului a fost de obicei înălțabilă — trebuia să continue să fie obiectiv, și să insiste asupra acestui mod de lichidare a diferențelor între F. R. S. și F. C. S. R., menționând că aceasta este unică soluție.

Așa trebuia să procedeză dl. comandor dr. I. Gudju. Așa trebuia să procedez un arbitru prob, căci aceasta este singura condiție care se cere unui arbitru: *probitatea*. Dl. Gudju a fost, până atunci, când în joc fiind situația prietenului d-sale a trecut peste orice considerante de ordin moral și și-a falsificat însă credința d-sale.

Dl. Gudju nu a fost sincer. Dl. Gudju a fost prea mult prieten. Si-i păcat...

S. Thau.

SAH-MAT

Redacția și Administrația
Bulevardul Elisabeta No. 6 etajul II

Director S. THAU

Abonament anual Lei 240
" " p. instituții 1000
a l'étranger 300

La 3 Martie s'a înăuntru un an de la moarte marei problemist, maestră între maestri, Wolfgang Pauly. Pentru noi, cel de la „Sah-Mat”, care an de zile am fost călăuziți cu sfaturile înțelepte ale acestui și mai minunat om, prilejul acestelui nou întâlnirei cu spiritul lui Pauly, deschide din nou sacul sufletului nostru, pentru revărsarea durerii care salajinuia, mută, de un an întreg.

Lacrimile noastre, vor putea pictura în voie pe amintirea neperitoare a acelui care a fost cel mai bun, cel mai înțelept dintre noi.

Vrem să plângem, dar nu putem. Vrem să dăm drum liber, suvoluini lacrimilor, dar nu putem. Plânsul ne înecă, dar putem să plângem.

E astăzi mare durere!

Cine nu l-a cunoscut pe Wolfgang Pauly, nu poate să nu înțeleagă. Nu poate prinde adorarea de care se bucură acest om în viață, din partea noastră care i-am iubit atât de mult. Care odată cu dispariția lui, a luat și o parte din sufletul nostru.

Sunturi fară călăuză. Ne lipsește creatorul nostru, căci el a fost pentru noi, ceea ce Dumnezeu a fost pentru natură, ceea ce este tatăl pentru copil.

Un an! O imensitate!

Si totuși nici cu o fărâmă, nu ni s'a clintit din suflet, amintirea bunului nostru prieten Wolfgang Pauly!

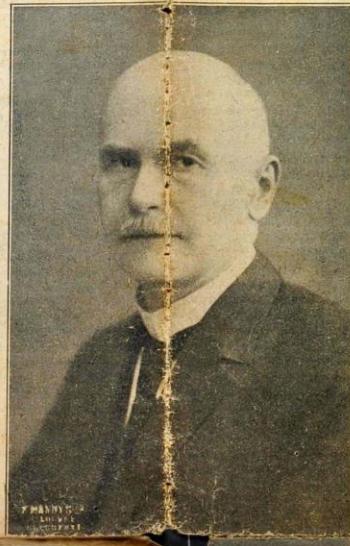
Marele nostru prieten!

Scumpul nostru prieten!

La comemorarea morții de un an, a acelui care a fost Wolfgang Pauly, sufletele noastre greu încorcate, vor fi seremoniate de mâna neîndurătoare a destinului, vor fi sfîschiate de biciul necrucișor al nașterii, dar vor izbuti să facă ceea ce voința noastră nu a reușit: vom plâng...

Este suprume omagiu pe care l-îi putem aduce.

Sah-Mat

† WOLFGANG PAULY

Introducerea jocului de sah în școli

de Popescu Rebus

In , Didactica generală: a d-lui Găvănescu, se găsește următorul pasaj din capitolul rezervat IMAGINAȚIEI:

„De ordinul se crede că numai în artă, literatură, poezie, găsim terenul propriu imaginării. Dar ce exemplu frumos de imaginează găsim în concepție științifice, în ipotezele grandioase ce au ciștăut să exprime raporturile cele mai generale ale naturii! COPERNIC, KEPLER, NEWTON, GALILEU, etc., au avut la dispoziție lor un grad excepțional de putere combinativă, ca să ajungă la închipuirea raporturilor posibile dintrucururi și apoi să le teorie pozitive și să verificarea lor pe baza experienței și a observației“.

A fost suficient să ne apără în acest citat cuvântul COMBINATIVĂ, — referitor la imaginajia creațoare a omului de știință sau a artistului, în general — pentru ca imediat să ne gândim la una din funcțiunile — combinația — care stau la baza mecanismului jocului de sah și de care avem atâtă nevoie pentru susținerea punctului nostru de vedere. — Să continuăm:

„UN STRATEG“ apoi de cătă imaginajie n'are nevoie, ca să-și închiipuască posibilitatea diferențelor miscări ale adversarului și contra-misările armatei sale proprii, spre a para o lovitură probabilă ori spre a ataca“.

Înlocuiti cu acela de „sahist“ și vezi vedea, că sensul citatului se păstrează absolut nealterat. Astă și din cauză că jocul de sah este plășuit de înțelepciunea mijlenară a omului, după imaginea răsboiului.

d. Ing. Cristian Leu i-a cerut, în acasă privință, să preterea d-lui Ton, președintele asociației invățătorilor, a-cesta să refuze.

Pe noi însă nu trebuie să ne dezamăgeze acest caz de incomprehensione totală a unei situații nu atât de greu de înțeles, tocmai fiindcă este în joc cunoștința personală a d-lui Ton... Dar nici să nu cădem în extrema opusă și să socotim că principiile moderne ale școaliei active au pierdut, de data cu ignoranța sahului, ultimul și singurul lor auxiliar de preț.

Niciunul din divertimentele pe care le cunoaștem, nu este atât de apropiat de mecanismul procesului de creație (în artă, literatură sau știință) ca jocul de sah!

Sahul îl lipsește numai cantitatea variabilă și absolut necesară de reprezentări și idei, pe care memoria le pune la îndemnăția artistului sau a savantului, căci jocul regior este numai o artă și o rutină. Încole, aceleași funcționi psihiice, inherent procesului de creație: atenție, voință (încordare), rafinament (atât de complicat un orii), etc. Nu lipsește nici chiar emoție artistică, semnificativ, căci răsuflare împulsivă îl duce cu spuse mai departe o. Găvănescu — spiritul n'are aca „răbdare“ necesară în căutarea și alegeră repetată a ideilor celor mai potrivite pentru scopul intenționat.

Iată-năcăpătă, ajunsă la un punct de înțăinire, cu idealul cel mai elementar al pedagogiei care urmărește să-i dea spiritul materialul și deprinderă de a gândi, educând atenția, cultivând sențimentul și fortificând voință.

Rămâne însă de vizut, dacă școala — prin sistemele ei de educație care se fundează pe cultura așa zisă formală — a reușit să-i dea societății indivizi pe deplin formați sub raportul aptitudinilor de specjalizare în muncă și al echilibrului acestor funcționi sufletești! Dogmatismul for-

mulelor ei, rău înțeles uneori, a ucișit în ele orice spirit de inițiativă, fiindcă din el un biet papagal timid, care evită neincedat orice prilej de a forța spiritul să se concentreze, să găndească!

Ceace caracterizează epoca noastră, spune un moralist francez, este lenea de a gândi, groza pe care o au tinerii față de munca ordonată și continuă.

Din acest punct de vedere, sahul își poate preținde un loc, căt de modest, în programă analitică a cursurilor primar și secundar, ca un bun auxiliar pedagogic. Ora de sah, va fi ora de gimnastică suzedă a creației!

In Germania ministerul de instrucție a recomandat inspectorilor și directorilor școlii ca, pe lângă sportul fizic, să fie introdus și cel mintal, jocul de sah.

In Italia, deasemenea ministerul de instrucție națională a introdus în programul cursului secundar o oră de gimnastică a creației: ghicitori, probleme de perspicacitate, a cuvinte încrustate, etc. De introducere a sahului în unele școli americane nici nu mai vorbind. Ocupându-se serios cu jocul de sah, elevul va învăța o nouă filozofie, a jocului de sah: CALCUL MINUTIOS, răbdare, luciditate perfectă, stăpânirea nervilor, ieșirea în sine, curajul inițiativelor, seninătatea cu care trebuie privită o eventuală infrângere, mă urle că e perede, e înainte de a lăsa o hotărrire, etc.

Pentru tinerii de astăzi cari stau cu ochii alături spre zările epocii parisiște, jocul regior nu va mai însemna imaginea răsboiului, ca în timpurile românești, ci marea luptă a esenței care cere voință, calcul și caracter!

Să pută găsi cineva care să ne obiecteze, că elevii — odată înțăi în misterele sahului — să ar ocupa prea

(urmăre în pagina 2-a)

Cum am devenit problemist

de S. HERLAND

In amintirea regretatului Wolfgang Pauly

In vara anului 1904 am făcut cunoștință cu premarul disperatul Pauly. Într-o Dimineață după amiază, așteptând la cafeneaua Bulevard, cu tabla de sah înainte, pe H. Johnson, partenerul meu de joc, mi s'a comunicat că el este impiedicat să vină, ceea ce m'a facut să primeșc invitația lui Pauly, de-a-mă arăta căteva probleme. (Pauly a apărut pe arena problemelor în anul 1895). Cu amabilitatea lui caracteristică, mi-făcut cunoștință probleme de Loyd, Shinkman și din colecția sa proprie. Eu, care până atunci rezolvase numai căteva probleme în 2 minute și care nu mă interesam decât de practica partidelor, am fost cu totul fermecat de modul în care Pauly înțelegea să pună fierare problemă în lumina ei adevărată. De atunci înainte, timpul meu liber l-am consacrat mai mult problemelor de căt jocului propriu zis.

In diferite seri m'am întâlnit cu Pauly în cafe-neaua Schreiber (St. Lipschi) unde mi-aducea reziste de sah și-mi indica probleme de rezolvat proprii și străine, pe care, spre surprinderea mea, le-am rezolvat cu destul usorință. De atunci înainte au luat ființă, în mod regulat, reunurile noastre săptămânale.

Si azi mi-aduc amintire, de momentul când i-am arătat lui Pauly, prima mea problemă, un mat direct în 3 muturi.

Abia cu mulți ani mai târziu, m'am lămărit că de îngăduitor a fost Pauly ca să găsească bineăstătarea aceasta problemă!

Către lînă moș trăiesc și devinție mai evoluție. Când îi astădam că o problemă imindică deținete ei și modul cum o puteam corecta. Pentru o singură problemă trebuia, căteodată, să mă mențesc săptămâni întregi, pentru a-l mulțumi complet.

(urmăre în pagina 2-a)

SAH-MAT

Redacția și Administrația
Bulevardul Elisabeta No. 6 etajul II

Director S. THAU

Abonament anual Lei 240
a l'etranger „ p. Institutii „ 1000
„ 300

Ancheta noastră

De vorbă cu maestrul Ion Timus

Cunoscutul avocat și publicist, dr. Ioan Timus, este și un mare entuziasmat jucător de șah. A crescut necesar să afilăm părerea d-sale asupra unui subiect de actualitate: introducerea jocului de șah în școli.

L-am găsit cufundat în studierea unor voluminoase dosare. Cu toate acestea, grație gentilei, care la d-sa formează o două natură, și-a întrerupt pentru căteva clipe lucrul, răspunzând — ce-i drept într'un tempozdrăcat — la întrebările mele.

Ce părere aveți — în general — despre mișcarea șahistă din România?

Mișcarea se va întinde mereu grăție societăților de șah și publicațiilor de specialitate.

Înainte vreme, singurul loc unde puteau cineva să joace o partidă — în afară de familiile bătrâne — era într-o sală de la Palatul Regal. În 1933 a fost deschisă o sală de șah într-un loc deosebit pentru tineret. Ce se făcea bietul licean? Mi-amintesc la câte subterfugii și la ce modificări de uniformă școlară trebuia să recurg, ca să mă pot strecura în cafeneaua Bulevard, unde să urmăresc partidele lui Gudju-bătrânel, Mauriciu Armand, Dr. Adolf, sau să privesc studiile și problemele lui Pauly și Herland.

Astăzi, zeci de societăți pun la dispoziția iubitorilor de șah săli pe care le poate frecvența oricine, fără riscul oprobriului public.

Un al 2-lea puternic stimulent îl dă publicațiile de specialitate și cronicile de șah din cotidiene. Acolo amatorul are partide jucate de mari maestri, comentare, are probleme de tot felul, și știri despre matchuri sau concursuri, cari, firește, există interesul; mai ales când e vorba de o revistă bine scrisă și serioasă informată ca „Sah-Mat”.

Sahul, considerat ca disciplina științifică, are vreo influență asupra spiritului uman?

Evident că sahul are o puternică înrăurire asupra educației intelectuale, și chiar, și asupra celei morale.

Sahul dezvoltă răbdarea de care avem atât nevoie în viață. Antrenează puterea de concentrare intelectuală. Cu condiția de a profunda partidele, sahul dezvoltă puterea de analiză, fantasia, spiritul de initiativă, atâțea și atâțea arme de care ai absolută nevoie în lupta vieții.

Mai mult: succesul la sah de-

pînzând de tine, îți dă o reputație pentru jocurile de noroc. Știu că sunt și exceptii; dar în genere, asta este. Iată dar un mare avantaj moral.

Sunteți de părere să se introducă în școli sahul, ca obiect de studiu obligator?

Sunt în total de părere să se introducă sahul în școli.

DR. ION TIMUS

Din moment ce programele didactice sunt pline cu limba latină, a cărei utilitate este exclusivă educativă, pentru formarea disciplinei de gândire, cu atât mai mult e indicat sahul; e mult mai eficace prin metodă și prin interesul care îl susține.

Firește, fără exagerare, fiindcă sahul are și el un defect: imobilizază; are dezavantajele vieții sedentare. Ar trebui deci combinat cu sportul.

Pe fără și fără timp de meditație, n-ăși putea să vă răspund mai bine. Imi rezerv plăcerea să mă completeze la o primă ocazie.

Clienții îl așteaptă, nerăbdători deși discuția nu a durat mai mult ca 10 minute. Îi cer iertare că l-am deranjat și plec, nu înainte de a-i mulțume promisiunea unui articol pentru un număr viitor.

Îl mulțumesc și pe această cale.

S. T.

In numărul viitor, ne va vorbi dr. D. FOCĂA, directorul Liceului „Splu Haret“.

Introducerea jocului de șah în școli

Profesorul de șah

Am încercat în numărul precedent, să căutăriști sănsele pe care le-ai putea avea jocul de șah, da și fi admis în învățământul secundar, ca un incontestabil auxiliar pedagogic. Aceeași problemă a mai fost examinată prin diferite cronici șahiste, în urma raportului pe care d. Ing. Cristian Leu îl-a înaintat ministerului instrucțiunii, și prin care se solicită îndreptarea atenției augustului foră didactică asupra acestui umile probleme.

Natural, memoriai a ajuns până la capitolul peregrinărilor dictate de un anumit înțineritor oficial, dar fără să poată simula de sub vrea pană ministerială satisfacția încrezutei dorite.

Și dacă s-ar fi întâmplat minunarea, ca această rezoluție favorabilă să cadă de sus, din sepin, fără titulă sau soaptă parlamentară la ureche, ce aminte ar fi avut de aprobat ministerul?

INTRODUCEREA JOCULUI DE ȘAH ÎN ȘCOLI

Să sună mai explicită. — Să admitem că înaltul for didactic, preocupat tot mai mult de probleme activității extrășcolare a înțineritului nostru, ar fi impus atenției elevilor de curs secundar și, în consecință, ar fi înființat căteva ore săptămânale de șah, la diferență liceelor din țară. Astăzi numai ca un început, în perioada experimentală.

Cine s-ar fi prezentat atunci în fața elevilor, spre a preda lecțiunile de șah și după care anume metodă?

Să lăsună pentru altădată problema a „metodei de predat sahul în învățământ“ și să ne ocupăm numai de chestiunea pe care o ridică titlu rândurilor de fată.

In materie de învățământ, ca și în politică, suntem și rămânem legați de experiența și metodele apusene, chiar atunci când ele apar ca niște vestimente care nu ni se potrivesc. Dar ștăfa, ca și principiile elementare de cerială, există, iar nouă nu ne mai rămâne, decât dibăcia de a le adapta, naționalizându-le.

Educația dincoce de familie a început prin viu grau, fără localuri speciale sau profesori înamovită. Pe atunci educatorii erau ambulanți, ca și primii apostoli, cari cuceriră salele și orașele, însetăji de râvna de a împriște pretutindeni lumini învățăturii. Așa au început toate reformele și operele de culturalizare. Iar abuful din care s-au plânsăd mariile instituții culturale de mai târziu a fost, desigur, idealismul și nu alte interese profesionale.

Acum aproape un sfert de deceniu, un tânăr cu alură de copil minune cuceră orașele, însetăji de râvna de a împriște pretutindeni lumini învățăturii. Așa au început toate reformele și operele de culturalizare. Iar abuful din care s-au plânsăd mariile instituții culturale de mai târziu a fost, desigur, idealismul și nu alte interese profesionale.

Tânărul acesta n'avea reducere pe C. F. R. și nici vreun cont special la „cetățenii de pasăsare“ în buget unui minister careva. Avea, în schimb, VOCATIE, un ce impondereabil și de mare preț care nu se poate importa — ca pe o metodă didactică, politică sau economică — din nici o altă țară străină.

Datorită acestei vocații s'au înființat primele organizații șahiste dela noi și s'a pus apoi bazele unei federări. Atât numai.

Dată acestă început — oricât ar fi el de fericit — și până la a cere introducerea jocului de șah în școli, mai este încă un pas de făcut, poate cel mai greu chiar. — Anume: pregătirea temeinică a elementelor destinate să joace rolul „profesorilor de șah“.

Pentru aceasta se impune o instruire serioasă care nu se poate face, decât în cazul când Statul ar consimți — ca în Rusia, de exemplu — să sprijine mișcarea șahistă. S'ar înființa în acest scop, o școală specială — la unde viitorii profesori să ia locul de modul cum trebuie predat sahul, proporțional cu vârstă și aptitudinile anumitor categorii de elevi.

„Profesorul“ de șah va trebui tratat exact prin aceeași filieră a învățământului, ca și profesorul de gimnastică sau lucru manual, cu diferență că specialitatea lui este sahul, ca sport al creerului și nu al altor organe sau aptitudini de specializare. În acest caz, el nu mai poate fi recrutat din clientii agrumați sau semidociți ai cutierei cafelelor sau cerc de șah! Fiindcă el nu poate fi prezentat în fața elevilor, decât numai întrunind toate condițiile care îl permit integrarea în cadrele personalului corpului didactic.

In acest caz, ar fi nevoie numai de căiță „profesori“ bine pregătiți cari să cuceresc orașele, înțând „cursuri“ de șah la școlile secundare și dând simultan cu elevii. Aceșia să numi mai bine „maestri“ de șah și ar reprezenta — față de o altă categorie de profesori specializați într'o singură ramură de studiu — o proporție de aproximativ 5 la sută.

Ca încheiere: Pentru ca să se impinge lucrurile către introducerea sahului în școli, trebuie mai întâi rezolvate aceste importante probleme:

1) Statul să subvenționeze mișcarea șahistă și federația sa.

2) Federația să ia sarcina de a pregăti pe viitorii maestri (profesori) cari să predă acast sport inteligențial în școli, cu aprobarea Ministerului Instrucțiunii.

3) Directorii de școli să aranjeze pentru fiecare clasă o oră de șah pe săptămână, înținând apoi referate lunare asupra rezultatelor obținute.

4) Federația să rezolve și chestiunea tabelelor de șah pe prețuri absolut populare!

Atât deocamdată. Să cu speranță, că viitorii „profesori“ își vor conserva pentru mai mult timp căderea dinamismului idealist, în fața lâncezelii cu care amenință siguranța unei cariere pe viață...

Popescu-Rebus

Anul I. No. 4

Exemplarul 5 lei

G. PAUNESCU 1935

31 Martie 1935

SAH-MAT

Redacția și Administrația
Bulevardul Elisabeta No. 6 etajul II

Director S. THAU

Abonament anual Lei 240
„p. instituții „ 1000
a l'etranger 300

Sahul în școli de D. Focșa

Ner fi un lucru nou—există
—dar abia ca un început care
trebuie organizat.

Înștiințul, mai puternic în
vârstă adolescentei, a dictat tot-
de-audina elevilor necesitatea efor-
tului să, împiedică sau nu, ei
au jucat săh și uneori chiar în
școală.

Necesități disciplinare au ob-
ligat uneori autoritățile școlare să impiedice jocul care era „ne-
organizat”; la școala noastră, în
„muzeul obiectelor confiscate” sunt și două tabele de săh.

Cucerindu-și local prin pute-
rea necesității, prin prestigiul de
care se bucură, prin pasiunea ce
insuflă elevului încă din vîrstă copilarie, săhul are foar-
te mulți adepti, printre cei mai
buni și cei mai serioși elevi.

Astăzi se pune întrebarea da-
ca ar putea fi introdus ca ma-
terie obligatorie,

Școala urmărește desvoltarea
puterilor sufletești ale copilului;
organizarea, disciplinarea și coor-
donarea lor.

In acest scop își fixează în-
tele imediate și și coordonează
miileacele.

Răspunde jocul de săh acces-
tor postulate?

Dacă răspunde, el este unul
din miileacele de educație și
tradiție adoptat.

Intr-o din nuvele sale, Mark
Twain se încercă să dovedească
că jocul de dame cere mai multă
attenție decât jocul de săh. Si el
face o ascemenea afirmație care
rămâne nejustificată, atât timp
cât nu ține seamă de impor-
tanța rezultatului final al celor
doisă jocuri.

Cred că Twain, făcând com-
parația aceasta se referă la rolul
covârșitor al atenției față de
celelalte puteri puse în joc și nu la
întregul proces intelectual ce se
desfășoară în fiecare din cele
doisă jocuri.

Socot că săhul încordează toa-
te puterile mintii, le ține pre-
zente, treze, gata să observe, să
urmărească, să intervină, să atace.
Acestă prezență este tocmai
attenția, pentru desvoltarea căreia
psihologul și pedagogul se stră-
duiesc să găsească miileace.

Dar săhul desvoltă o altă cali-
tate a inteligenții, *judecarea în
abstract*. Prin aceasta se asigură
mâna cu Matematica cu care
nare comun nici obiectul nici
metoda și totuși merg totdeauna
în bună povărsie.

Preocupati de o anumită pro-
blemă, fără a ignora poziția pie-
selor, urmărim cu mințea o nouă

serie de poziții, care nasc situații
noi, consecințe noi, și prin obiș-
nuință putem urmări cu rațio-
namentul căt de departe aceste
noi poziții.

În privința aceasta, rezolvarea
mintală a problemelor de matemati-
ci poate fi comparabilă numai
cu rezolvarea problemelor
de săh.

Deci din punctul de vedere
intellectual săhul desvoltă la
adolescent mai multă atenție, fără
a neglija celelalte calități: *abstrac-
ția și raționalul*.

Din punct de vedere *educativ*
importanța sa este însă covârșitoare.

La vîrstă aceasta, avântul
generos se cheltuiște în genere
în lucruri ușoare, cari nu cer
prea multă activitate proprie și
mai ales nu *cere atenție*. Mă-
tineri se pasionează, dar lucrează
foarte puțin.

d. FOCȘA

Nu trebuie uifat că din 100
de sportșmeni abia 1 (și uneori
nici acesta) se supune disciplinei
și antrenamentului necesar, iar
restul nu face decât să populeze
tribunele.

Jocul de săh, mai individual,
— cere un singur partener —
presupune o *activitate proprie*,
un *efort personal*. Căștigul *real*
este incalcabil. Chiar asistenții
(chibitii) dela jocul de săh, joacă,
activează alături cu jucătorii
parteneri, se confundă cu ei.
Sahul cere *ințîmpință personală*,
necesară unei mișcări sau altă,
pentru o direcție sau altă, în
vederea unui scop urmărit sau
față unei situații noi când
deciziunea se ia în urma unui
examen personal, a aprecierii, a
cânăririilor unor argumente.

Si căt ne sbuciumăm noi în
cărora nu suntem însuși numai
găzdui, deși suntem insuși numai
de o parte din elevi dău un ritm
mai viu, și i se acordă nu numai
mai multă, dar îninimă, dragoste,
avânt.

Corectitudine? Dar regulile
(legile) jocului sunt așa de clare,
așa de simple, așa de bine im-
brăcate în respect și autoritate
că toți li se supun. Iar dela
respectul și autoritatea acestor
reguli se trage la respectul valorii
partenerului pentru nefiind
putință de miileace ilicite omul
se afirmă și valoarea lui se
impune.

Nu mă ostenesc să cercețez
decât câteva aspecte a efectelor
jocului de săh în școală și totuși
am impresia că traducerea acestei
constatări devine o pledoarie.

Si cu toate acestea nu cred
în necesitatea introducerii săhului
ca materie obligatorie.

Nu. Pentru că mai întâi am
răspuns că jocul de săh este
o formă de miileace.

Experiența a arătat că ocu-
pațiile nereglementate, neobi-

Discuție între un maestru de săh și un profan

Careci cî răbdarea poate explica starea
de spirit care domnește acoară?

PROF. Dar atunci care este calita-
tea esențială a unui jucător de săh?

JUC. DE SAH. Imaginația,

PROF. Precizează te, rog sensul
termenului.

JUC. DE SAH. Dă-ti, că dacă
un jucător de săh atinge o piesă, el
trebuie să-o joace. Această regulă este
preioasă, pentru că interzice luarea
înapoi a unei mutări, oprind deci și
eventualele certuri. Jucătorul de săh,
trebuie SA VADA, fără să mute pie-
sele. El bine! Imaginația nu este alt-
ceva decât facultatea vizuală care
combină fantasia cu precizia calculu-
lui.

PROF. Mi-ai arătat până acum
calitatea jocului de săh. Care este
înști scopul tehnicii?

JUC. DE SAH. Tehnică servește
să măreasă randamentul acestor cali-
tăți, realizând concentrarea atenției
și economia gândirii. Prin randament
înțeleg raportul dintre munca nece-
cesară și rezultatul obținut.

PROF. Înțeleg, însă nu văd care
este diferența între jocul de săh și
alte jocuri ce nu depind de noroc.

JUC. DE SAH. Diferența este că în
încălcate jocuri, imaginațiile sunt puse
în cusecă și avântul celei mai repezi
se izbucnește de gratuitățile a
distanță imaginăția mai înțeță și
răbdătură. Jocul de săh este singurul

*) Torticolis = înțepința gâtului în umar
unei nemicării prolongate.

(Urmare în pagina 3-a)

școală pentru a trezi și desvoltă
această englezescă însușire pen-
tru a face tineretul răbdător,
obiectiv, sincer și curajos, corect
în alegeră miileaceelor? Si to-
tuși ce școală de răbdare, ce
rezervă la realitatea obiectivă, căt
avânt cîștig, curat, nestanjenit
la jucătorul de săh!

Corectitudine? Dar regulile
(legile) jocului sunt așa de clare,
așa de simple, așa de bine im-
brăcate în respect și autoritate
că toți li se supun. Iar dela
respectul și autoritatea acestor
reguli se trage la respectul valorii
partenerului pentru nefiind
putință de miileace ilicite omul
se afirmă și valoarea lui se
impune.

Nu mă ostenesc să cercețez
decât câteva aspecte a efectelor
jocului de săh în școală și totuși
am impresia că traducerea acestei
constatări devine o pledoarie.

Si cu toate acestea nu cred
în necesitatea introducerii săhului
ca materie obligatorie.

Nu. Pentru că mai întâi am
răspuns că jocul de săh este
o formă de miileace.

Experiența a arătat că ocu-
pațiile nereglementate, neobi-

gatorii, deși sunt însușite numai
de o parte din elevi dău un ritm
mai viu, și i se acordă nu numai
mai multă, dar îninimă, dragoste,
avânt.

Sahul ar inceta a fi o ocazie
de afirmație, de distincție, și ar
lipsi mirajul care încadrează
în respectul celor mulți.

Dar nu e mai puțin adevărat
că ar trebui un îndrumător. Deci
nu școală ci „școală”, școală în-
drumătorului care și formează
ucenicii, ucenici care mai târziu
fi vor continua opera.

Si nu note care demoralizează
ci concursuri care ofelesc, care
imping la exercițiu, la antrena-
ment, la afirmare.

Si tot în această organizare
ar intra și ore anumite destinate
așa cum noua organizare a în-
vățământului prevede pentru
comunitățile de muncă.

Va trebui să i se rezerve un
loc important în măsura însem-
natății rolului său, pentru edu-
carea tineretului atât în latura
intelectuală căt și în cea morală.

Dimitrie Focșa
Directorul Liceului „Spiru Haret”

SAH-MAT

Redacția și Administrația
Bulevardul Elisabeta No. 6 etajul II

Director S. THAU

Abonament anual	Lei 240
" p. instituții	1000
a l'étranger	300

+ A. Nimzowitsch

Cu moarțea lui A. Nimzowitsch dispare un fecund scriitor și un mare sahist. Dispariția lui la o vîrstă (58 de ani) când posibilitățile sale de creație au ajuns la culmea realizărilor, lasă un mare gol în mijlocul săhiștilor din lumea înfrângă, cari l-au prețuit și admirat pentru munca intensă depusă—cu o abnegație și desinteresare unică—pe alțarul zeiței Caissa.

Nimzowitsch a fost un original. Nici una din multiplele teorii cari existau—asupra deschiderilor—nu-i satisfăceau. Rezultatul: a inventat o variantă—care—a poartă numele—in deschiderea indiană și care a fost mult jucată în concursurile internaționale.

Născut la Riga, în anul 1877, după o copilărie nu prea fericită, ajunge în scurt timp să impună atenția maestrilor de pe atunci, în deschiderea indiană și care a fost mult jucată în concursurile internaționale.

Nimzowitsch a fost un original. Nici una din multiplele teorii cari existau—asupra deschiderilor—nu-i satisfăceau. Rezultatul: a inventat o variantă—care—a poartă numele—in deschiderea indiană și care a fost mult jucată în concursurile internaționale.

Inventarea sahului în marile masse începând cu curs de deschidere care poate fi cu folos întrubințat atât de incetatori căl și de avansati.

1. e2—e4, e7—e5.
2. Cg1—i3, Cb8—c6.
3. Nf1—c4, Cg8—f6.
4. d2—d4, e5×d4.
5. 0—0, Cf6×e4.
6. Tf1—e1, d7—d5.
7. Nc4×d5, Dd8×d5.
8. Cb1—c3, celi mai tare răspuns al negrului După—c3.

9. Cf3×d4?

Corespondentul nostru în România, Dr. Euge, a sugerat că ar fi Cc3×e4! Incorectă ca și mutarea din text ar fi Te1×e4+ la care negru răspunde cu Nc8—e6. 10. C×d4, 0—0—0, cu joc bun pentru negru. Mutarea din text a fost jucată de Dr. Euge (1920). Deși a jucat-o cu multă artă totuș n'a putut rezista marelui talent, Retzi. Partida s'a continuat astfel:

9. — — —, Cc6×d4.
10. Dd1×d4, h7—f5.
11. Nc1—g5, Da5—c5!

Darea sahului la d8, a fost prevăzută și bine socotită de negru.

Treisprezece ani mai târziu, la Marienbad, la premiul I cu 1¹/₂ puncte, înaintea lui Alechin.

In 1926, premiul I la Drezda.

In 1927, la premiul I și II la Neudorf și Londra. In 1928 premiul I la Berlin, înaintea lui Rubinstein, Vidmar, Bogoljubow

Cel mai mare succes din carieră, în reperează în anul 1929, la Karlshafen, unde la premiul I, înaintea lui Capablanca și a unei pleiade de „Grossmeister” i cari învingătoare sunt absolut convinsă că acest joc; nu este decât o chestie de judecată și atenție.

Evident, spune el, că și Americanul consideră jocul de sah, ca un sport care fortifică mușchii creierului.

Olandezul și germanul, nu pot să

principala pentru ce sahul nu este admis

ca o stință relativă — a găsi cele mai

bune metode pentru a ajunge la cel

mai bun rezultat. Germanii nu joacă, ei

murcesc și fac cercetări.

Evident, spune el, că și Germanul sunt absolut convinsă că acest joc; nu este decât o chestie de judecată și atenție.

Slovii, în general și Ruși, pretind că

este o artă, că jucătorul de sah este

un artist, nu un atlet. Pe drept cuvânt,

unul dintre acești „artisti” — și încă

unul mare la mărturisit că, jucând, îl

vedea nuanțe, culori și că auzea melodii

îndepărtate și chiar agomote. Acești di-

versi factori imaginativi, se traduc în

general prin combinațiuni estetice.

Sul, Americanul, Italianul și latinii

în general, văd — riscul atacului. Jocul

din sah, este — pentru ei — o mani-

festă a zeiței „Furia”.

Notesz de asemenea, că oamenii „de

cultură” sunt buni jucători de sah, da-

ci joaca numai pe bani. Probabil, că au

clasaș acest joc, printre jucările de noroc.

In fine, a întrebă, pe o frână

zoică, ce crede de sahul ei, jucător de sah.

In locul răspunsului la care mășteptam :

„Este un motiv de divertisment”, spre marea

surprindere mi-a răspuns, că bă-

bului ei ar juca mult mai bine, dacă ar

lucra în seriș.

In gura unei femei, această ultime

reflexiune, este delicioasă.

(după Cah. de l'Éch. Francais)

Cum este considerat sahul, în diverse țări

„J. S. de Kilkenny, povestea în zi-

arul „Boute de Bois” rezultatul unei

anșete, făcută pentru a ofla cum

sunt considerați jucătorii de sah în

diverse țări.

Einglezul, spune el, că și Americanul

consideră jocul de sah, ca un sport care

fortifică mușchii creierului.

Olandezul și germanul, nu pot să

principala pentru ce sahul nu este admis

ca o stință relativă — a găsi cele mai

bune metode pentru a ajunge la cel

mai bun rezultat. Germanii nu joacă, ei

murcesc și fac cercetări.

Evident, spune el, că și Germanul sunt

absolut convinsă că acest joc; nu este decât

o chestie de judecată și atenție.

Slovii, în general și Ruși, pretind că

este o artă, că jucătorul de sah este

un artist, nu un atlet. Pe drept cuvânt,

unul dintre acești „artisti” — și încă

unul mare la mărturisit că, jucând, îl

vedea nuanțe, culori și că auzea melodii

îndepărtate și chiar agomote. Acești di-

versi factori imaginativi, se traduc în

general prin combinațiuni estetice.

Sul, Americanul, Italianul și latinii

în general, văd — riscul atacului. Jocul

din sah, este — pentru ei — o mani-

festă a zeiței „Furia”.

Notesz de asemenea, că oamenii „de

cultură” sunt buni jucători de sah, da-

ci joaca numai pe bani. Probabil, că au

clasaș acest joc, printre jucările de noroc.

In fine, a întrebă, pe o frână

zoică, ce crede de sahul ei, jucător de sah.

In locul răspunsului la care mășteptam :

„Este un motiv de divertisment”, spre marea

surprindere mi-a răspuns, că bă-

bului ei ar juca mult mai bine, dacă ar

lucra în seriș.

In gura unei femei, această ultime

reflexiune, este delicioasă.

(după Cah. de l'Éch. Francais)

Sahul feeric

Se obținează să se spue, că posibilitatea jocului de sah, în cadrul lui actual, sunt incompatibile. În ceeace privințe partidele, afirmația aceasta este justă; nu se poate spune însă în-

celas lucru de către cătă suabilitate a sahului, de probleme. Este adevarat că pe tablă — cel puțin teoretic — piesele se pot combina între ele într-un număr aproape astronomic de poziții diferite, dar din aceste pozi-

ții, având în vedere exigențele unei probleme directe, numai o parte con-

ține, mai cu seamă pentru problema în-

două mutări, în care numai cu ma-

re greu și nimănă grăje unei ferice întâmplări se mai pot găsi lucruri noi. Ceeace se întâmplă astăzi pentru unele din problemele în 2 mutări, se va întâmpla și pentru celelalte probleme directe într-un viitor mai mult sau mai puțin aproape.

Pentru a preîntâmpina această decizie prin epuizare, a sahului artistic, trebuie să depășește barierile tradi-

ționale ale jocului.

Incerările făcute în această direc-

ție au condus la generalizări intere-

sante care toate se înglobează în

ceace numini, oarecum impropriu,

SAHUL FEERIC.

Sahul feeric își mai justifică exis-

(Urmare în pagina 3-a)

27. Ce4—c3, Nd5—f7.

28. Te8—e2, negru cedează.

10. Ce4—g5,

10. — — —, 0—0—0.

Dăm ca exemplu partida jucată între von Feilitzsch. (alb) și E. J. Diemer (negru) și după cum se va vedea, e

mai bună mutarea Nd2.

11. Cg5×e6, f7×e6.

12. Te1×e6, Da5—f5!

13. Dd1—e2, h7—h6.

14. Nc1—d2, mutarea marebului maestrului Bogoljubow care în carte sa „Dăruiește” o arată bună decât a3, h3 sau Ch4.

14. — — —, Dd2×c2!

Negrul, deși ar putea să se desvoile, preferă să aibă ceva material mai mult. Aceasta partidă arată că atacul albului nu e puternic și organizat și în consecință va eşua.

15. Tai—c1, Dc2×b2.

Negrul, consecvent, ia și pe al doilea pion.

16. Te6×c6, b7×c6.

17. De2—e6+, Rc8—b8.

18. D6—e4, d4—d3!

19. Ci3—e5, Rb8—a8.

20. Ce5×c6, Db2—b2.

21. De4—a4, Td8—e8!

22. Cc6—a5!,

(Continuare în pagina 2-a)

SERGIU THAN MT & ŞAH-MAT 80 JT

2016

Participanți

Eugene Fomichev (RUS) – 1; Ladislav Packa (SVK) – 2, 8, 9; Stanislav Vasyliv (UKR) – 3, 4; Vlaicu Crișan (ROU) – 5, 6, 7; Ricardo de Mattos Vieira (BRA) – 10; Valeriu Petrovici (ROU) – 11; Pietro Pitton (ITA) – 12, 13, 14; Jakob Leck (GER) – 15.

Referatul final al judeului Zoran Gavrilovski

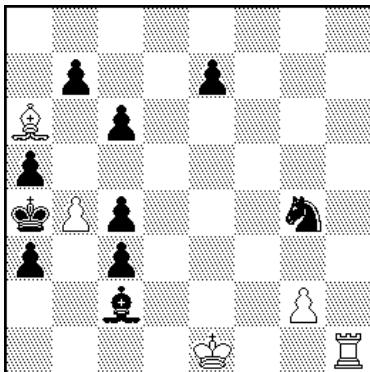
Concursul internațional (formal) de compozitie a fost lansat pentru a-l omagia pe Sergiu Than, renumit problemist, editor, scriitor și ziarist român, și în același timp pentru a marca cei 80 de ani de la apariția publicației ŞAH-MAT, primul și singurul ziar din România dedicat exclusiv săhului.

Comitetul de organizare a fost format din Christian Thau (fiul lui Sergiu Than, al cărui nume a fost inițial Thau, modificat printr-o transcriere greșită în actul de identitate în anii 1960) și care a asigurat cu generozitate un fond de premiere de 500 Euro, Valeriu Petrovici, din partea Comisiei Centrale de compozitie săhistă din cadrul Federației Române de Şah, Dinu-Ioan Nicula, arbitru internațional pentru compozitie săhistă și Marian Stere (Director de concurs), fondatorul site-ului www.stere.ro – “Istoria Şahului Românesc”.

Anunțul turneului invita potențialii participanți să prezinte tema Than, care a apărut pe la mijlocul anilor '70. Această temă cere ca la o problemă de mat ajutor în 2 mutări, clasic (non-feeric), cu câte o soluție de orice fel în fiecare gemen, în primul (preferabil) gemen sau în celălalt/ceilalți să existe un joc virtual/cursă (o mutare greșită/imposibilă sau o întreagă linie de joc care nu se termină cu mat), a cărui/cărei respingere se bazează pe o mutare aparent legală, dar în baza jocului retro devine ilegală/neregulamentară dintr-un motiv oarecare, cum ar fi imposibilitatea/illegalitatea rocadei sau capturii en-passant, principiul parității mutărilor (regula “mutărilor impare”) etc., iar în gemen(i) cursa devine reală, legală și unică.

Premiu
Ladislav Packa

nr. 9

H#2 A posteriori 5+10

b) $\blacksquare c6 \rightarrow d7$

c) $\blacksquare c2 \rightarrow b2$

a) **1.c:b3 e.p. 0-0!** (presupusa posibilitate de rocadă legalizează *a posteriori* [prin ea însăși și pe cale de consecință] captura en passant, presupunând că, în situația inactivității \mathbb{K} și \mathbb{R} , ultima mutare albă pentru a se ajunge la poziția din diagramă a fost b2-b4; în timp ce 1... $\mathbb{Q}f1?$ împiedică legalizarea) **2. $\mathbb{Q}d1 \mathbb{Q}f4\#$**

b) **1. $\mathbb{Q}:b4$** (*1.c:b3 e.p.?? etc.* – $\blacksquare d7$ închide potențiala cale de ieșire a $\mathbb{Q}c8$, deci $\mathbb{Q}c2$ este o piesă apărută prin promoție, și anume a $\blacksquare h7$ pe câmpul f1, cu un săh prealabil la \mathbb{K} , astfel că rocada nu mai este posibilă, iar pe cale de consecință captura en passant nu poate fi legalizată) **1... $\mathbb{Q}h5$ 2.a4 $\mathbb{Q}b5\#$**

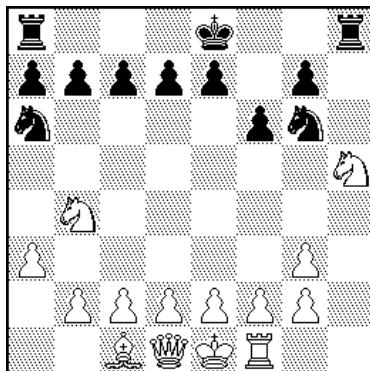
c) **1. $\mathbb{Q}b3 \mathbb{Q}e2$** (*1...0-0?? este imposibilă, deoarece acum $\mathbb{Q}b4$ nu a mai putut sări două câmpuri și astfel ultima mutare albă înainte de a se ajunge la poziția din diagrama celui de al 3-lea gemen a fost de \mathbb{K} sau \mathbb{R}) **2. $\mathbb{Q}a2 \mathbb{Q}:c4\#$***

Aceasta este singura problemă în 3 faze din turneu și una dintre puținele participări cu o condiție *a posteriori*, în care captura en passant a pionului alb și rocadă albă sunt împiedicate în gemenul al 2-lea, respectiv al 3-lea. Având în vedere caracterul tematic al acestui turneu, am decis să prefer această interpretare multiplă și destul de originală.

Mențiune de onoare specială

Jakob Leck

nr. 15

H#2

14+12

b) ♜ b7 → b6

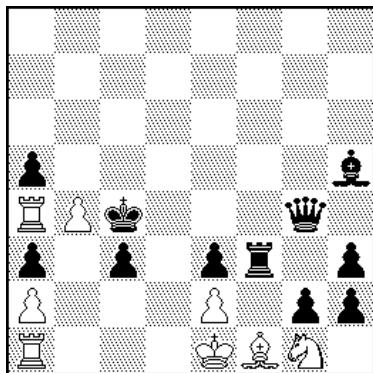
- a) **1.0-0-0!** ♜c6 2.♘b8 ♜:a7#; 1.0-0?? (rocada mică la negru nu este posibilă, deoarece capturarea unei piese grele la g3 distrugă posibilitatea de rocadă [sosirea ♔ din d8 la g3 ar fi forțat ♜ să mute; ♕h8 s-ar fi putut sacrifica la g3, dar atunci ♕h8 din diagramă este o piesă prin promovare]; niciunul dintre ♔ nu ar putea ajunge de la c8 sau f8 la g3; un ♘ nu ar fi putut fi sacrificat la g3 deoarece unul din ♘ din diagramă ar trebui să provină din promovare pe câmpul h1, dar nu ar fi putut ieși de acolo din cauza ♛f2 și ♛g3; iar ♜h7 lipsă nu ar fi putut captura o piesă albă pe g3 din cauza imposibilității ca singurele piese albe lipsă, ♛f1 și ♕a1, să sară peste zidul de ♛ pentru a se sacrifică la g3) 1... ♕h1 2.♘h7 ♜:f6#?
- b) **1.0-0** (Negrul poate face acum rocada mică, deoarece ♔ a putut ieși de la d8 prin b7 pentru a se sacrifică la g3) 1... ♕h1 2.♘h7 ♜:f6#

O aşezare destul de stângace, în care multe piese sunt inactive în jocul real, dar sunt necesare pentru a elimina rocada mica în a). În ciuda standardelor obișnuite de compozиie referitoare la necesitatea de a utiliza toate piesele albe în soluție, bogăția jocului retro impune acordarea unei recunoașteri speciale.

Mențiune onorabilă 1

Stas Vasyliv

nr. 3

H#2

8+11

b) ♕ c4 ↔ ♜ c3

- a) 1.h:g1 ♜ d1! (1...0-0-0?? nu merge, deoarece ♔ sau ♜ a1 trebuie să fi jucat chiar în ultima mutare pentru a se ajunge la poziția din diagramă) 2. ♜:e2 ♔:e2#
- b) 1.g:f1 ♜ 0-0-0 (Albul poate roca, deoarece ultima sa mutare înainte de poziția din diagramă a putut fi b3-b4) 2. ♜:e2 ♔:e2#

Tema Zilahi inclusând promoții minore, cu captura unei piese albe și mat dat de piesa albă rămasă. Demonstrația retro de mutare a ♔ sau ♜ a1 înainte de poziția din diagrama gemenului a) este evidentă din cauza lipsei de câmpuri libere pentru jocul retro imediat al celorlalte piese albe.

SERGIU THAN MT & ŞAH-MAT 80 JT

2016

Participants

Eugene Fomichev (RUS) – 1; Ladislav Packa (SVK) – 2, 8, 9; Stanislav Vasyliv (UKR) – 3, 4; Vlaicu Crişan (ROU) – 5, 6, 7; Ricardo de Mattos Vieira (BRA) – 10; Valeriu Petrovici (ROU) – 11; Pietro Pitton (ITA) – 12, 13, 14; Jakob Leck (GER) – 15.

Final Award

by Zoran Gavrilovski

This international (formal) composition tournament was announced in order to give homage to the well-known Romanian problemist, editor, writer and journalist Sergiu Than and to mark the 80th jubilee of *Şah-Mat*, the first and only Romanian newspaper entirely dedicated to chess.

The organizational committee involved in announcing the tournament includes Christian Thau (the son of Sergiu Than, whose original surname should have read “Thau” if it weren’t for a bureaucratic error committed during the 1960s in the transcription of his identity document), who kindly sponsors the tourney with a prize fund in amount of 500 Euros; Valeriu Petrovici, the Central Committee for Chess Compositions of the Romanian Chess Federation; Dinu-Ioan Nicula, an International Judge for Chess Compositions; and Marian Stere (Director of the tournament), the founder of the web site www.stere.ro dedicated to the history of Romanian chess (“Istoria Şahului Românesc”).

The tournament’s announcement invited potential participants to show the *Than theme*, which has been defined in the mid 1970s. This theme requires a *classical (non-fairy) h#2 with one solution of any kind in each twin, in whose first twin (preferably) or other twin(s) there is a virtual play (a wrong move or a whole new line of play not ending in a mate), whose failure is based on an apparently legal move which, in the light of the retro play, is illegal/irregular for a particular reason, such as impossibility/irregularity of castling or*

CRONICA ȘAHULUI

Câteva cuvinte

Este incontestabil că ne găsim într-o criză a șahului. Avem în față foarte mulți sahiști. Unii din ei, cu reputație europeană, alții — mai ales în domeniul problemelor — cu reputație mondială. Si totuși criză există. Atunci? Răspunsul este simplu. **NU SUNTEM ORGANIZAȚI.** Nu avem cercuri de șah. Patru, cinci, zece, nu contează. Sahașii din țară nu se cunosc între ei. Nu se organizează concursuri, ca și în orice alt domeniu, sau rezultate surprinzătoare de interesante și revelatoare. Nu avem Federație de șah (mi se pare că suntem singurii din Europa, afară de Turcia).

Aceasta este situația. Rubrica noastră a apărut în aceste momente, dar TOCMAI pentru aceste momente. Vom lupta pentru ameliorarea acestor stări de lucruri. Vom da imbold tuturor sahiștilor pentru a pune fiecare căte o pietricică la baza organizării vieții noastre sahiste. Vom face concursuri, vom da premii. În fine vom face tot ce ne va sta în putere pentru ca, în cel mai scurt timp, șahul să progreseze în România.

Este tot ceea ce dorim.

S. Thau

Partida No. I

Jucată la Folkestone în 25 iunie 1933
ALB : S. Flohr NEGRU : L. Bethbeder
(Cehoslovacia) (Franța)

1 c 4, e f 6 2 C c 3, c b 3 2 4, d 5
4 e 5, d 4 5 e x f 6, d x c 3 6 f x g 7,
c x d 2+7. N x d 2, N x g 7 8 D e 2,
Dc 7 9, f 4, C a 6! 10. C f 3 N g 4
11. e 2, 0-0-0 12 0-0-0, e 6! (cu amenațarea 13.. N f 5) 13. b 4, C x b 4
un sacrificiu neasteptat al calului pentru
tră pioni. 14. N x b 4, D x f 4+ (apărarea este grea) 15. T d 2, D f 6
16. D b 2!, D h 6 17. N C 3, N x C 3
18. D x c 3, e 5 19. h 3, e 4 20. Cg 5
(la 20. Cd 4 urmă 20.. N x e 21.
c x e 2. Th g 8 22. Tg 1, Td 3 etc.),
N x e 2 21. C x f 7, D x d 2+d 2+ 22

D x d 2, T+d 23. R x d 2, T g 8 24.
R x e 2, T x f 7 25. Td e, Re 7 26
Td 4, Rb 6! 27. T x e 4, Rc 5 28. a 3,
d 7 29. g 4, a 5 30. h 4, b 5 31. c x b 5,
c x b 32 g 5, b 4 33. Te 5+? (o greșală), Re 4 34. T x a 5, b 3 35. Ta 5, b 2, 36. Tb 8, Rc 3 38. Re 3, Td 3+
38. Rf 4, Td 4+ și alb cedează.

(Text și note după „Revista Română de șah“).

Se zice...

că d. ing. Kery, entuziasmat sahist și președinte al cercului de șah C.F.R., se străduște a înghieba la București, de Crăciun, campionatul României de șah. Nici îl dormim tot succesul.

că cercul de șah „Tura“, grăbie bănorilor strânge cu excursiile făcute în vară. Ișii va relua activitatea după o somnolență de aproape 2 ani.

că eminentul jucător de șah, d. Max Wechsler, se antrenază intens pentru viitorul campionat al României, jucând.. billard la Corso.

că în Păcurești sunt avem 2 echipuri de șah.

Tot astăzi sunt și în Noas-Sulita,

că marele animator pe tărâmul șahului, d. căpitan chimist I. Gudju, este plecat în străinătate pentru 2 ani. Ii vom simți lipsa.

INFORMATIUNI

Căutăm corespondență în toate orașele unde există o miscare sahistă (sau măcar un inceput). Corespondența de probă să se adreseze redacției, cu mențiunea „Pentru cronica șahului“.

A apărut No. 3 din „Revista Română de șah“ de sub direcția d-lui Mihail Sadoveanu. O recomandăm tuturor amatorilor de șah. Adresa: Milu Auguststein str. Unirii 115, Brăila. În București se poate procură dela reprezentantul exclusiv al revistei, librăria „Cultura Poporului“ Bd. Academiei 3, unde se fac și abonamente.

Rubrica noastră va apărea regular în fiecare Duminică.

Prima rubrică de șah publicată de Sergiu Thau
în „Curentul“, 2 octombrie 1933

